

Izplatīšana un reklāmas	700
Kopā izdevumi	\$ 10,200
No LF lūgtais pabalsts	4,500
No pakāpeniski vairākos gados pārdotām grāmatām	5,700
Kopā ienākumi	\$ 10,200

Pabalsta saņemšanas gadījumā grāmatu gada laikā izdos apgāds HELIOS Montrealā 500 eksemplāros, lielā formātā - 8.5x11 collu, puscietos vākos, ar ilustrācijām. Paredzamā pārdošanas cena: \$25.00.

ATSAUKSMES: Dr. Lalita Muižniece, PBLA KF balvas ieguvēja pedagogijā 1989. gada: "Jau daudzus gadus profesore Vaira Viķe-Freiberga pievērsusies latviešu folkloras, īpaši saules dainu pētišanai. Viņas darbu pozitīvi vērtējušas dažādas Kanadas pētniecības darbu padomes (Canada Council, Social Science and Humanities Research Council of Canada), piešķirot viņas pētniecības darbam līdzekļus. Taču pētniecības darbs tikai daļēji veic savu uzdevumu, ja tā rezultāti paliek autora atvilktnē.

1988. gadā autore kopā ar Imantu Freibergu izdeva 3652 saules dainu sakopojumu (Saules dainas, Helios, Montreal) līdz ar komentāriem par dziesmu identifikācijas, klasifikācijas un uzbūves jautājumiem. Šī grāmata bija pirmā iecerētā četru saules dainu grāmatu sērijā.

Otrā grāmatā, kuņas izdošanai autore lūdz LF atbalstu, būs apceres par saules dainām – par to galvenajiem motīviem, izteiksmes līdzekļiem, valodas īpatnībām, simboliem un citiem jautājumiem.

Tautas dziesmas ir liela mūsu kultūras bagātība, taču mūsdienu lasītājam nereti trūkst atslēgas nevien tekstu dziļākai izpratnei, bet bieži pat vārdu un jēdzienu nozīmēm. Pārdomātas, pamatotas apceres par tautasdziesmām mums dod nevien atslēgas, bet arī rosina mūs pašus uz tālāku domāšanu, meklēšanu, pētišanu. Īpaši trimdā mums ir ļoti maz publicētu darbu par tautasdziesmu jautājumiem, un tie paši pa lielākai tiesai izkaisīti periodikā. Vairas Viķes-Freibergas grāmata būs nozīmīgs papildinājums trimdas trūcīgajai tautasdziesmu literatūrai, dodot ierosmes nevien citiem nopietniem tautasdziesmu pētniekiem, bet arī paplašinot parastā lasītāja tautasdziesmu izpratni."

• Valdis Muktupāvels, mūzikologs: "Latviešu folkloras pētniecība ir pārdzīvojuši vairākus posmus: romantiski mītologizējošo, tad salīdzinoši aprakstošo u.c. Cienījamā profesore V. Viķe-Freiberga ar saviem vairākiem darbiem neatlaidīgi mēģina pacelt šo lietu jaunā kvalitātē - struktūranalīzes pētniecības līmenī.

Tēlaini izsakoties, iepriekšējās folkloras pētniecības skolas lielā mērā ir sevi izsmēlušas un kā sažuvisi auglīši gaida ieplūstam jaunas dzīvības sulas; struktūranalīzes skola ir sevi parādījusi visā pasaulē kā tādu, kas ne vien sekmīgi spēj strādāt ar jauniem un jauniem folkloras materiāliem, bet jau apzinātajās folkloras un tradicionālās kultūras jomās spēj atklāt jaunus, vēl nezināmus apvārksņus, parādības, virzienus, vienlaikus ieviešot tajās tīri cilvēcisku skaidrību un sakārtotību.

Manuprāt, V. Viķes-Freibergas grāmata "Trejādās saules" solās būt tieši tāda. Te gribu vērst uzmanību uz dažiem svarīgiem momentiem.

- Tāpat kā "Saules dainas" ir tematiska dainu izlase, tā "Trejādās saules" būs tematiski virzīts pētījums. Turklāt V. Viķes-Freibergas izraudzītā tēma - Saule un viss, kas ar to saistās - ir uzskatāma par vienu no latviešu tradicionālās kultūras pamattēmām (ne mazums to uzskata par pašu galveno).

- Sauri specializēta, nelielam interesentu lokam pieejama pētījuma vietā profesore piedāvā daudzpusīgu darbu: saules dainu tēmu, motīvu un simbolu iztirzājumus, ekskursi citu tautu folklorā un mītoloģijā, fundamentāli dainoloģijas jautājumi, plaša bibliografija.

- Īpaši gribu uzsvērt "Trejādo sauļu" aktualitāti Latvijā (domāju, ka tas attiecas arī uz trimdas zemēm): "Saules dainas" sevi dzimtenē ir jau pieteikušas, itin drīz tās ienāks daudz plašākā kultūras aprītē, jo gaidāms šejienes izdevums. "Trejādās saules" būs liksakarīgs un gaidīts turpinājums, un, saprotams, tiktu izdots (arī) Latvijā. Patiesi, šībrīža trimdas garīgās un kultūras norises arvien vairāk iekļaujas atjaunotās Latvijas Republikas kultūras kontekstā.

Jāņem vērā, ka tautas garamantu apzināšana un apgūšana kļūst īpaši svarīga tagadējā politiskajā un kultūras situācijā. Folklorisms kļūst par ievērojamu kultūras radītāju spēku; arvien vairāk skolotāju un bērnudārzu audzinātāju tam pievēršas savā darbībā; vistuvākās nākotnes ziņā ir Folkloras un salīdzinošās mītoloģijas katedras izveidošanās Latvijas Universitātē.

No visa sacītā skaidrs, ka topošās grāmatas "Trejādās saules" nozīmi nevar novērtēt par zemu; tālab aicinu latviešu sabiedrību morāli un finansiāli atbalstīt V. Viķes-Freibergas darba rašanos. Domāju, ka atbalstu šim aicinājumam izteiktu daudzi jo daudzi latvieši Latvijā."

Lūdzu ievērot, ka šogad revīzijas komisija pieņems tikai tās balsošanas zīmes, kam būs š.g. 20. augusta vai agrāks pasta zīmogs!

LATVIJAS KULTŪRAS FONDA "CĪLVĒKARHĪVS"

Atbalsts datora iegādei un archīva vadītājas Māras Zirnītes turnejai Ziemeļamerikas latviešu saimē.

DARBA VEICEJI: Sirakūzu LKF atbalsta kopa, Edīte Irbe, kopas vadītāja; sadarbībā ar LTF atbalsta grupu, Dr. Zigurds Sūrītis, vadītājs. Projekta vadītāja Dr. Maija Hinkle. 117 Northview Road, Ithaca, NY 14850; tel. 607-273-1319.

MAIJAS HINKLE'S SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: "Cilvēkarhīvs" ir veidojies Latvijas Kultūras fonda paspārnē kā liela apmēra projekts. Tā mērķis ir apzināt, sakopot, ar datora palīdzību sistematizēt un atgriezt atpakaļ tautā pēc iespējas daudz visu paaugu un aprindu latviešu dzīves stāstu, atmiņu par notikumiem un personām mūsu tautas nesēnā veesturē, ģimeņu ciltskoku, sadzīves aprakstu, papildinājumu tautas gara mantām. Pie archīva darbojas plašs korespondentu tīkls un padome ar Latvijas Valsts universitātes profesoru A. Miltu un LKF vecāko ekspertu Māru Zirnīti priekšgalā. Tanī iesaistītas arī citas organizācijas, kam ir līdzīgi uzdevumi. Darbību palīdz izveidot vēsturnieki, mūzeju darbinieki un pētnieki. Skolu jaunieši ir iesaistīti vecu stāstītāju apzināšanā, ir izstrādātas aptaujas, notiek intervijas audio un videolentās. Ar datu bāzes starpniecību katrā stāstā pieminētie temati būs viegli pieejami dažādu tematu pētniekiem, kā arī citiem interesentiem. Paredzēts vismaz daļu liecību publicēt.

Projekta vadītāji cer iesaistīt latviešus no visiem kontinentiem, jo mēs visi esam viena tauta, un trimdnieku pieredze un pārdzīvotais arī ir daļa no visas mūsu tautas vēstures.

Latvijā šis projekts ir sevišķi svarīgs pa daļai tādēļ, ka tur pēdējos 50 gados ļoti daudz no mūsu tautas nesēnās vēstures ir ticis apkarots, sagrozīts, noslēpts; tradīcijas aizliegtas, individuālā cilvēka personība un pieredze noniecināta. Bet arī mums rietumu pasaulē šis projekts ir svarīgs, jo arī pie mums vēl dzīvo cilvēki, labi stāstītāji, kas piedzīvojuši Latvijas brīvvalsts nodibināšanos, neatkarības gadus un abas okupācijas. Mums nāk vēl klāt mūsu bēgļu un trimdnieku pieredze - piemēram, leģiona cīņas un gūsts, Vācijas nometnes, organizēšanās mītnu zemēs - kam arī jātop daļai no visas mūsu tautas vēsturiskās apziņas.

Pašreizējam atbalsta pieprasījumam LF ir divas daļas: 1) datora un programmu iegāde "Cilvēkarhīva" datu bāzes izveidošanai un 2) projekta iedzīvināšana

Amerikas kontinentā ar archīva vadītājas, LKF vecākās ekspertes Māras Zirnītes viesošanās un turneju ASV un Kanadā 1990. gada vasaras beigās un rudenī.

Datora iegāde. Pie datu bāzes izveidošanas pašreiz Latvijā strādā datoru speciālists Kārlis Kaugars no ASV. Viņš ir izstrādājis sistēmas specifikācijas. Mēs turpināsim piemērotāko un lētāko sistēmu apzināšanu. Mūsu grupas locekļiem ir pieredze ar datoru iegādi un arī ar to nogādāšanu Latvijā.

Māras Zirnītes viesošanās. Mērķi: 1) stāstīt par "Cilvēkarhīvu" latviešu centros šinī kontinentā un cerams ieinteresēt lokālu audiolenšu archīvu izveidošanos (piemēram, pensionāru kopās), 2) apmācīt jaunus intervētājus, 3) piedalīties organizātoriskā darbā. Turnejas maršruts: 1) ievirzes vadība 3x3 nometnē Katskiļos (kopā ar prof. Aiju Beldavu), 2) vakara programma 3x3 nometnē Gaŗezerā, 3) speciālistu/interesentu sanāksme padomes un sadarbības izveidošanai, 4) referāti Čikāgā, Klīvlāndē, Sirakūzās, Toronto, Montrealā, Bostonā, Vašingtonā un citur. Māra Zirnīte arī cer iepazīties ar jau eksistējošiem šejienes archīviem, kā arī palīdzēt izstrādāt sadarbības vadlīnijas starp "Cilvēkarhīvu" Rīgā un eventualiem darbiniekiem un padomi Amerikas kontinentā.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$4,000 kā neatmaksājamu piešķirumu.

Budžets:	Ienākumi		
	Paredzētie izdevumi	Atbalsts no LF	No citiem avotiem
Dators	\$4,000	\$3,300	\$ 700
Turneja	2,400	700	1,700
Kopā	\$6,400	\$4,000	\$2,400

ATSAUKSMES: Prof. Jānis Stradiņš, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis: "Uzskatu, ka Latvijas Kultūras fonda jau 1988. gadā aizsāktā "Cilvēkarhīva" programma (koordinatore Māra Zirnīte) var būt izcili nozīmīgs avots Latvijas XX gadsimta vēstures atklāsmēi un dokumentācijai. Pašreiz pasaules historiografijā līdzās archīvu materiālu, oficiālo dokumantu studijām iezīmējas ļoti spēcīgs virziens "oral history" - mutvārdu vēsture, atsevišķu cilvēku atmiņas, atziņas, vērtējums par laikmetu, pieraksti. Kultūras fonds aizsācis šo darbu, apzinot un uzkrājot individuālus materiālus; tāpat arī dzimtu ciltskokus. Šāds darbs ir ļoti apsveicams, jo oficiālie materiāli, īpaši Padomju Latvijas apstākļos, ir ļoti vienpusīgi, tendenciozi, pat melīgi, daudzas vērtības ir iznīcinātas; tādēļ "oral history" materiāli (lai

cik tie būtu subjektīvi) daudzos gadījumos var būt vienīgais avots Latvijas vēstures dažu notikumu izgaismošanā, piem., par represijām, deportācijām, nacionālpazītāņu kustību, viensētu iznīcināšanu u.tml. Šāds materiāls ir jāuzkrāj un jāsistematizē. Un jo lielāks, visuaptverošāks un daudzpusīgāks tas būs, jo lielāka būs tā vērtība.

Programmas realizēšanai nepieciešami datori, kas ļautu veidot galveno datu banku, informāciju par temām un par cilvēkiem. Šī tehniskā nodrošinājuma problēma ir būtiska visas LKF "Cilvēkarhīva" programmas realizēšanai."

• Kārlis Kaugars: "Šī informācija nav svarīga tikai, lai būtu liecība par Latvijas postīšanu, bet arī, lai celtu tautas pašapziņu..."

"Cilvēkarhīvs" arī vāc dzimtu ciltskokus. Pašlaik savāktā informācija sakopo zīmētā veidā. Šī sistēma aizņem ļoti daudz laika un enerģijas, kā arī nedod iespējas atrast savienojuma punktus starp dzimtām. Šis projekts sniegs vajadzīgo tehniku, lai ciltskokus varētu datorizēt un pēc tam analizēt, izsekot un uzzīmēt... "Cilvēkarhīva" darbu mēs varam atbalstīt ar tehnisko apdari, kurā projektam citādi būtu neiespējams iegādāties. Tas būtu apliecinājums, ka mums mūsu pagātne rūp un ka to ir vērts saglabāt."

• Inta Adamoviča-Rūtiņa: "Šī gada janvārī man bija iespēja personīgi iepazīties ar "Cilvēkarhīva" darbību un ar jau savāktajiem materiāliem, ņemot dalību arī sēdēs par datu bāzes izveidošanu. Pašu darbinieku augstais sajūsmas līmenis un nodošanās viņu darbam, kā arī atsaucība tautā, liecina par šī projekta dzīvotspēku."

"Cilvēkarhīva" vadības interese palīdzēt mums, ārpus Latvijas dzīvojošajiem latviešiem, piedalīties šai nozīmīgajā darbā nodrošinās mūsu liecību vietu tautas vēstures rakstīšanā."

7 LATVIJAS SKOLNIEKU APMAIŅA

Atbalsts Latvijas skolnieku Rietumu krasta vasaras vidusskolas Kursā apmeklēšanai.

DARBA VEICĒJS: Miervaldis Janševics, P.O. Box 1221, Shelton, WA 98584; tel. 206-426-2071.

MIERVALŽA JANŠEVICA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Rietumu krasta latviešu izglītības centrs, kurā viena nodaļa ir Vasaras vidusskola Kursā, sadarbojoties ar Latvijas Tautas fronti, Latvijas olimpisko akadēmiju un mūsu pilsētu Talsiem, ir ielūdzis 21 apmaiņas skolnieku no 14 līdz 18 gadu vecumam, kā arī četrus viņu pavadoņus - skolotājus un audzinātājus. Skolnieki zem 18 gadu vecuma nevar iz-

braukt no Latvijas bez pavadoņiem. Skolniekiem ir jāpārstāv visi Latvijas novadi - nedrīkst būt vairāk kā viens no katras vietas. Pusei ir jābūt zēniem un pusei meitenēm. Skolnieku izvēle ir augšminēto organizāciju rokās. Viņi ieradīsies ap 15. jūniju, brauks atpakaļ ap 27. augustu. Pirms Kursas sākšanās, apmēram vienu mēnesi, viņi pavadīs pie "audžu vecākiem". Kursā sākas 15. jūlijā un beidzas 25. augustā.

Programmai ir trīs mērķi: 1) Iepazīstināt skolniekus ar normālu ģimenes dzīvi ASV. 2) Papildināt viņu izglītību ticības mācībā, vēsturē, angļu valodā, mūsu folklorā - mācību stundās un semināros. 3) Dot skolniekiem iespēju sadraudzēties ar sava vecuma laika biedriem brīvajā pasaulē.

Šī programma ir ļoti svarīga latviešu tautas nākotnei. Mums ir jāpalīdz uzaudzina jaunu izglītotu vadību. Ir grūti minēt, kas notiksies nākošos trīs gados. Ir skaidrs, ka šāda veida programma būs vajadzīga arī tad, ja politiskie apstākļi mainīsies.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$12,000 kā neatmaksājamu piešķirumu.

Budžets - paredzētie izdevumi:

	Skolniekiem	Skolotājiem audzinātājiem
Transports no		
Ņujorkas uz Sietlu	\$ 5,838	\$ 1,112
Veselības apdrošināšana	2,520	480
Sešas nedēļas		
nometnes maksa	12,600	2,400
Dažādi citi izdevumi	1,575	
Kopā	\$ 22,533	\$ 3,992

Lielāki izdevumi mums radās sakarā ar krievu nolīgumu ceļa izdevumiem no Ņujorkas uz Sietlu.

ATSAUKSMES: Andris Ritmanis, Rietumu krasta latviešu dziesmu svētku padomes priekšsēdis un Rietumu krasta latviešu izglītības centra pārstāvis Portlandē: "Šis ir projekts Latvijas nākotnei, jo mums ir absolūti nepieciešami labi izglītoti jaunie Latvijas latvieši, kuri būs iepazinuši rietumu kultūru un izjutuši brīvās pasaules dzīvi un centienus."

• Roberts Āboliņš, Latviešu ev. lut. baznīcas Amerikā rietumu apgabala prāvests: "ASV Rietumu krasta draudzes un sabiedrība apsolijsi iespējamo atbalstu, bet visus izdevumus paši nevaram segt."

Sai izmaiņas programmai būs divējāda svētība. Tā nodibinās kontaktus starp Latvijas un mūsu jauniešiem, un tā dos Latvijas jauniešiem ieskatu brīvās pasaules dzīves uzskatos, ievirzēs un attiecībās.

Mācību programma izveidota, lai palīdzētu jauniešiem veidot pareizus uz kristīgiem un ētiskiem principiem balstītus dzīves uzskatus, ko viņi varētu ņemt līdzi un dot tālāk, atgriežoties Latvijā."

8 DATORS KULDĪGAS MĀKSLAS UN HUMANITĀRO ZINĪBU SKOLAI

Atbalsts datora iegādei eksperimentālskolas mācību plāna izveidei.

DARBA VEICĒJI: J. Andersons, skolas direktors, un D. Bukševica, skolas padomes priekšsēdētāja, 229500 Kuldīga, Pētera ielā 5, Latvijā; tel. 24505.

DARBA VEICĒJU SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Kuldīgas mākslas un humanitāro zinību skola – brīvā skola – ir pirmā patstāvīgā skola Latvijā. Skola nodibinājās 1989. gada vasarā un pirmās 4 klases ar 15 skolēniem katrā klasē sāka 1989. gada 1. septembrī Kuldīgas bērnu mākslas skolas telpās. Patreiz skolā darbojas 8 pilna laika skolotāji, vecāku padome un pašu iniciatīvā izveidota skolas padome, kuras sastāvā ietilpst Kuldīgas skolas, Kultūras ministrijas pārstāvji, kā arī citi izglītības speciālisti (starp citu arī no MLG). Kuldīgas skola ir pirmā Kultūras ministrijas visnotaļ autonoma eksperimentālskola Latvijā.

Kuldīgas skola neseko tieši ne vienai pārdabiskajai filozofijai un pastāvošiem modeļiem. Skolas un vecāku padomes uzdevums ir veidot jauna tipa skolu, atbilstoši neatkarīgās Latvijas apstākļiem un uzmanīgi izvērtējot gan austrumu, gan rietumu pārdabiskās prakses pozitīvos un negatīvos aspektus. Centrā atrodas bērns, skola palīdz katram bērnam attīstīties individuāli, integrējot Valdorfa, Montessori u.c., piem., Bilefeldas eksperimentālās skolas pārdabiskos principus. Ļoti svarīgu lomu spēlē skolas vecāku aktīva līdzdarbība un skolas integrācija Kuldīgas un apkārtnes atjaunošanas darbā, mācot skolotājiem un bērniem pārņemt atbildību savu spēju robežās, gan vides aizsardzības, gan bāzes demokrātijas izveidošanā.

Priekšplānā patreiz stāv divi projekti: lai skola ik gadus varētu uzņemt jaunu pirmo klasi, ir nepieciešami jau aiznākošajā mācību gadā nobeigt jaunu skolas ēku, ko patreiz projektē.

Otrs projekts ir mācību vielu, jauna mācību plāna izveide. Jaunajā mācību plānā, kā pirmā svešvaloda, sākot ar otro mācību gadu, ir angļu valoda. Latvijā mazo klašu angļu valodas mācību grāmatu nav. Mācību vielu, balstoties uz angļu valodas uzskates līdzek-

liem no ASV, Anglijas un Rietumvācijas pamatskolām, pašlaik veido Kuldīgas brīvās skolas angļu valodas skolotāja. Mērķis: pirmā mācību gada laikā sākot materiālus, autoru un ilustratoru kolektīvu un izdot pirmā līmeņa angļu valodas mācību grāmatu un papildmateriālus, kas būtu eventuāli lietojami ne tikai "brīvās" skolās, bet arī pašmācībai.

Nepieciešami mums šķiet arī vides mācības, novada mācības programmas izveide 2., 3. un 4., kā arī vecāko pamatskolas klašu skolēniem. Mācību vielai ir integrējoši jāaptver dabas zinību, ģeografijas, kultūrvēstures, sevišķi folkloras elementi specifiski Kurzemes novadam, tādejādi pakāpeniski ejot tālāk. Centrā visos līmeņos – Kuldīga un apkārtnē, kā arī katra bērna izcelsmē, saime un ģimene.

Pieprasījums Latviešu Fondam: Daļa no uzskates materiāliem, ko lietojam paraugiem angļu un vācu valodās, ir iegūstami tikai par valūtu. Nepieciešami ir iegādāties arī datoru ar teksta apstrādes un materiālu saliekamām programmām.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$7,500 kā neatmaksājamu piešķirumu, datora, perifērijas elementu un programmu iegādei.

ATSAUKSME: Miervaldis Janševics: "1989. g. aprīlī man bija tas gods palīdzēt noorganizēt pirmo patstāvīgo skolu Kuldīgā. Es arī biju viens no tiem, kuri spieda, lai Kultūras ministrija dod atļauju šo skolu organizēt. Seit liels latvisks paldies pienākas Daigai Bukševicai. Viņa bija tas spēks, kam visi sekoja.

Man ir video lentes no pirmās organizācijas sapulces, kā arī video no skolas atklāšanas. Manā uztverē Kuldīga ir tā vieta, kur lietas var uzsākt un kur vēl daudz tiks darīts, ja tikai viņi saņems drusku morālu un materiālu atbalstu no mums."

9 PĀPĪRS LATVIJAS SKOLU MĀCĪBU GRĀMATĀM

Atbalsts pāpīra iegādei mācību grāmatu iespēšanai.

DARBA VEICĒJS: Uldis Klauss, 29 Beaumont Drive, Melville, NY 11747; tel. 516-643-6847.

Antas Rudzītes, Latvijas Nacionālās Neatkarības Kus-tības (LNNK) Izglītības komitejas vadītājas lūgums Uldim Klausam pieteikt projektu:

"Konkrēti, vai Jūs nevarētu ierosināt, lai mūsu komitejai grāmatu izdošanas vajadzībām iepērk un caur Somiju iesūta kādas tonnas pāpīra. Mums tipografiski

jāizdod 5 krājumi "Latvijas tautas dzīves ziņa" un ir jau gatavs manuskripts labām algebras, ģeometrijas un trigonometrijas mācību grāmatām. Visus augšminētos un vēl kādu neminēto darbu mēs veiktu tekošā mācību gada laikā, ja vien mūs neierobežotu galvenais šķērslis – papīrs."

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$5,000 kā neatmaksājamu piešķirumu. Paredzētie izdevumi \$5,000 piecām tonnām papīra.

ATSAUKSMES: Konstantīns Sventeckis, ALA Kultūras biroja vadītājs: "Ar vislielāko prieku atbalstu projektu Papīrs Latvijas skolu mācību grāmatām. Šajā izšķirošā laikā, kad mūsu tautas likteņi ir pasaules uzmanības degpunktā, jaunatne Latvijā ir jaunās atmodas priekšgalā. Palīdzot skolu jaunatnei Latvijā ar mācības līdzekļu sagādi, būsīm izdarījuši visnopietnāko ieguldījumu nacionālās jaunatnes audzināšanas fondā."

• Kārlis Kuzulis, ALA Aprūpes biroja vadītājs: "Domāju, ka tas ir ārkārtīgi vērtīgs projekts un ja vien fonda līdzekļi atļauj, to katrā ziņā vajadzētu atbalstīt. Es katrā ziņā šo Kļausa kunga ierosināto projektu atbalstu no visas sirds."

Lūdzu ievērot, ka šogad revīzijas komisija pieņems tikai tās balsošanas zīmes, kam būs š.g. 20. augusta vai agrāks pasta zīmogs!

10 "DARU PŪRU LATVIJAI"

Atbalsts videolentes sagatavošanai par tautas lietisko mākslu rietumu zemēs 1950-1990.

DARBA VEICĒJI: Latviešu lietiskās mākslas biedrība, Aleksandrs Pāriņš, priekšsēdis; Visvaldis Grezēns, daiļamatnieku meistars koka nozarē, fotogrāfs un dalībnieks izstāžu iekārtošanā. 15107 Peteler Lane, Minnetonka, MN 55345; tel. 612-934-8860.

DARBA VEICĒJU SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Tautas lietisko mākslu rietumu zemēs no 1950. līdz 1990. gadam ir izplānots dokumentēt videolentē "Darū pūru Latvijai".

Videolentes vajadzība šodien: 1) Dokumentēt darīto, kamēr vēl vecie meistari nav apmiruši un viņu paraugdarbu attēli pazuduši. 2) Ieinteresēt jauno paaudzi lietiskās mākslas nozarēs, parādot bagātu un krāšņo daiļamatnieku darbu pūru trimdā, 4 kontinentos, lai mūsu daiļamatnieku pulks neiznīktu. 3) Radīt viegli pārsūtāmu references un mācību krājumu daiļamatnie-

ku kursiem, 3x3 nometnēm, kultūras dienu sarīkojumiem, un lietiskās mākslas vidusskolām Rīgā, Liepājā un Rēzeknē.

Lentes saturs: 400 izlasītu labāko darbu attēli, visās nozarēs, ar ieskaņotiem autoru vārdiem un īsiem paskaidrojumiem. Daži lielāko izstāžu, kursu un senmantu krātuvju/mūzeju skati. Lentes garums 1 stunda. Kopijas ASV, Kanadas (NTSC), Austrālijas un Eiropas (PAL) un Latvijas (SECAM) aparātiem. Lente būs bezpeļņas izdevums, pieejama visām organizācijām, pēc vajadzības.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$500 kā neatmaksājamu piešķirumu. Paredzētie izdevumi:

400 slīdišu uzņemšana lentē	\$ 168.00
Studijas "set-up charge"	30.00
4 videokasetes	38.00
12 nozaru virsrakstu slīdītes	30.00
1 filma un attīstīšana	12.50
150 slīdišu izgatavošana no krāsu negatīviem	63.00
3 tiešas videolentes kopijas	45.00
	\$ 386.50
Minnesotas nodoklis	23.20
4 videolentes pārkopējumi	180.00
Sarakste, materiālu pārsūtīšana, apdrošin.	295.30
2 sludinājumi laikrakstos	100.00
Kopējā izmaksa	\$1,000.00
Latviešu lietiskās mākslas biedrība segs	500.00
Pieprasījums no LF	\$ 500.00

Atsauksmes līdz redakcijas slēgšanai nav pienākušas.

11 TRIMDAS TEĀTRIS AMERIĶĀ

Atbalsts vēstures materiālu savākšanai.

DARBA VEICĒJS: Arturs Rubenis, BA drāmā, MFA režijā, MSLS bibliotēku zinībās; Klīvlāndes DV teātra kopas vadītājs; Latviešu teātru apvienības Ziemeļamerikā ilggadīgs priekšnieks; rakstu krājuma "Skatuve" un grāmatas "Pašiem savs teātris" redaktors. 1460 West Clifton Blvd., Lakewood, OH; tel. 216-221-7738.

ARTURA RUBENĀ SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Latviešu teātris Ziemeļamerikas kontinentā eksistē jau kopš 1893. g., kad Bostonā izrādīja "Veco pilskalnu", Jāņa Kugas dekorācijās. Par viņu darbu vairāk kā 60 gadu laikā palikušas nedaudzas liecības vecos laikrakstos.

"Jaunlatviešu" teātris Ziemeļamerikā radās šī gadsimta piecdesmitajos gados. Četrdesmit gados veikts liels nacionālās kultūras darbs. Lai nepiedzīvotu "vec-latviešu" teātrinieku likteni, un kāmēr vēl daudzi darba darītāji ir pieejami, laiks apzināt, savākt un sakārtot materiālus par trimdas teātra Amerikā devumu ASV un Kanadā.

Projekta ierosinātāji izveidos saskaņošanas centru Klīvlendē. 28 pilsētās ASV un Kanadā, kur darbojušies latviešu teātri, teātru kopas un pašdarbnieku pulciņi, vairāk kā 50 personas pieaicinātas izveidot darba kopas teātra materiālu apzināšanai, savākšanai un sakārtošanai.

Apzināmas ir programmas, fotografijas, slīdnītes, filmas, avižu un žurnālu izgriezumus, režiju grāmatas, aktieru piezīmes, dekorāciju un tērpu meti, afišas u.c. teātrinieku atstātie materiāli par ASV un Kanadas teātrinieku veikto starp 1950. un 1990. gadu. (Līdzīgu projektu Austrālijā jāīsteno atsevišķi turienes darba kopai.)

Savākšanas laikā projekta dalībnieki izlems kādā formā šos materiālus publicēt. Šis projekts padarāms līdz 1991. gada beigām. (Projekta aprakstam pievienots sīks darba plāns.)

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$2,000 kā neatmaksājamu piešķirumu materiālu apzināšanai un savākšanai. Paredzētie izdevumi:

Pastmarkas un iesaiņojumi	\$ 300.00
Telefona sarunas tiešiem kontaktiem	500.00
Papīrs un piederumi	300.00
Pavairošanas izdevumi	500.00
Laikrakstu mikrofilmas	400.00
	\$ 2,000.00

Atsauksmes līdz redakcijas slēgšanai nav pienākušas.

12 LAIKRAKSTA "LAIKS" INDEKSĒŠANA

Atbalsts laikraksta indeksēšanai un ievietošanai datorā.

DARBA VEICĒJA: Rasma Ruģele, viena no autorēm publikācijai "Canadian Periodical Index, 1920-1937"; vice-direktrise Jorkas Universitātes bibliotēkā. 98 Highland Park Blvd., Thornhill, Ontario, Canada L3T 1B7; tel. 416-889-0325.

RASMAS RUĢELES SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Kopš 1984. gada Kanadas Latviešu centra

bibliotēka indeksē laikrakstu "Laiks". Projektu vada Rasma Ruģele ar apmācītiem indeksētājiem. Līdz šim indeksēti apmēram 26 gadi. Lai indeksā varētu veikli atrast informāciju, ir vajadzīga datora palīdzība. Līdz šim datorā ir ievietoti apmēram 18 gadi, un šī indeksa daļa ir nodrukāta un pieejama publikai lietošanai.

Par "Laika" indeksu, starp citu, interesējas Zinātņu akadēmijas fundamentālā bibliotēka Rīgā un Latviešu Studiju centra bibliotēka Kalamazū. Pateicoties jau datorā ievietotajai indeksa daļai, Centra bibliotēka ir varējusi palīdzēt rakstniekiem Latvijā atrast informāciju par rietumos dzīvojošiem māksliniekiem.

Pilnīgi pabeigts un publicēts "Laika" indeks būs neapstrādāts vērtīgs avots latviešu zinātniekiem un rakstniekiem visā pasaulē, bet šis neizsmelamais informācijas krājums ir nepieejams bez viegli lietojama indeksa.

Pieprasītā summa dos iespēju atalgot studentu ar labām latviešu valodas zināšanām, lai turpinātu ierakstīšanu datorā.

Projekts būs pabeigts, kad visi laikraksta gadi būs indeksēti, indeks ievietots datorā un publicēts.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$3,000 kā neatmaksājamu piešķirumu četru mēnešu algai personai, lai datorā ierakstītu piecus gadus no indeksētā materiāla.

ATSAUKSMES: Ilgvars Spilners, "Laika" galvenais redaktors, PBLA KF goda diploma ieguvējs: "Laikraksta "Laiks" indeksēšanas projekts, ko kopš 1984. gada veic Kanadas Latviešu centra bibliotēka, ir vērtīgs darbs, ko Latviešu Fondam būtu jāatbalsta ar naudas piešķirumu.

"Laiks" ir pilnīgākais un, pareizi sakot, vienīgais mūsu trimdas dzīves brīvajā pasaulē atspoguļojums. Tas var dot vēsturisku atskati uz latviešu dzīvi rietumos, kultūras sasniegumiem un cīņu par Latvijas neatkarības atgūšanu. Bet noteiktu informāciju varētu bez lielām pūlēm atrast tikai ar indeksa palīdzību."

13 "LATVIETE - SIEVIETE TOREIZ UN TAGAD"

Atbalsts videofilmas un grāmatas sagatavošanai.

DARBA VEICĒJAS: Māra Straumane, psiholoģe Stokholmas pilsētas darba pārvaldē; vairāku publikāciju autore. Brigita Karpa, darbiniece Rīgas pilsētas archīvā un bibliotēkā. Olof Palmes gata 16, Stockholm, Sverige; tel. 08-20 8222.

DARBA VEICĒJU SNIEGTAIS PROJEKTA AP-
RAKSTS: Padomju laiks Latvijā ir dziļi ietekmējis
latviešu tautas garu. Šī ietekme ir bijusi nevēlama un
uzspiesta ar varu, bet ilgais okupācijas laiks tomēr ir
prātis saglabāt pretestību pret svešo kultūru un dzīves
veidu. It sevišķi nelabvēlīga šī ietekme ir bijusi sievie-
tei, kuŗai ir liela un svarīga atbildība par ģimeni un
audzināšanu. Latviešu sieviete šodien izjūt lielu atšķirī-
bu starp sevi un uzspiesto svešautības ietekmi. Viņa
izjūt nevēlamo nedrošību savā lomā kā latviešu sievie-
te, jo viņai ir pārtrūkušas saites un trūkst zināšanu par
latviešu sievietes garu un vēsturi. Plaši manāma ir vēl-
me atjaunot šīs saites, lai varētu piedalīties latviešu
sabiedrības atjaunošanā, pamatojoties un latviešu tau-
tai raksturīgu dzīves izpratni un identitāti.

Latviešu māmuļas ar šīm zināšanām vēl ir dzīvas un
atmiņu pilnas. Viņas ir tās kultūras pārnēsējas, kuŗas
ar saviem novērtējumiem ir spējīgas atbrīvot šodienas
latvieti no padomju laika zīmoga.

Projekta nodoms ir uzklaut mūsu kultūras nesē-
jas, uzklaut kā mēr viņas vēl var pārnest savas
zināšanas, tādā veidā sniedzot nākamām paaudzēm
saites ar vēsturiskiem vērtējumiem. Ir paredzētas
intervijas ar apmēram 20 sievietēm-māmuļām no
Latvijas dažādiem novadiem. Šīs liecības par latvieti-
sievieti tiks dokumentētas, gan videoierakstos, gan
rakstiski.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$3,000 kā neatmaksā- jamu piešķirumu. Paredzētie izdevumi zviedru kronās:	
Uzturēšanās projekta laikā Latvijā	8,000 kr.
Uzturēšanās Zviedrijā Brigitai Karpai	3,000 kr.
Filmas un kasetes	1,500 kr.
Transports	500 kr.
Iespieddarbi	5,000 kr.
Kopā	18,000 kr.

Aptuveni \$ 3,000

Atsauksmes līdz redakcijas slēgšanai nav pienākušas.

14 "LATVIJAS LAUKU KROGI UN CEĻI"

Atbalsts zinātniska pētījuma izdošanai
grāmatā.

DARBA VEICĒJS: Arno Teivens, arhitekts, grāma-
tas "Latvijas Dzirnava" autors. "Latvijas Dzirnava"
tika izdots ar LF atbalstu 1985. gadā. 1987. gadā tā
saņēma PBLA Kultūras fonda goda balvu tehnisko
un dabas zinātņu nozarē. Hj. Selanders gata 1B,
Göteborg, S-41674, Sverige; tel. 031 214856.

ARNO TEIVENA SNIEGTAIS PROJEKTA AP-
RAKSTS: Zinātniskais pētījums par ceļu un lauku
krogu sakarību, izcelsmi un vēsturisko un sabiedrisko
nozīmi Latvijā ir pirmreizējs un lauku celtniecības lite-
rātūrā līdz šim nav apskatīts.

Lauku krogi ir bijuši ne tik vien saimnieciski uzņē-
mumi ceļinieku uzņemšanai, bet to izcelsmes laikā
Latvijā tie ir bijuši arī latviešu amatnieku celtās pirmās
laicīgās sabiedriskās ēkas laukos.

Tā piemēram, pēc prof. A. Svābes pētījumiem, ar
13 gs., t.s. "pagasta dienās", te risinājusies pagasta
administratīvā darbība ar nodokļu ievākšanu, ligumu
slēgšanu un tiesas sēdēm. (Ipašus "pagasta namus" sā-
ka celt tikai ar 19. gs. sākumu.)

Arī vēlākā laikā lauku krogu samērā plašās telpas ir
kalpojušas apvidus dažādām sabiedriskās dzīves vāja-
dzībām, kā piemēram, sanāksmēm, sapulču vietām
zemnieku idejisko kustību (nemieru u.c.) laikos, ama-
tieru teātra uzvedumiem, u.t.t., ieņemot nozīmīgu
vietu lauku sabiedriskajā dzīvē.

Bet krogiem bijusi arī negatīva nozīme, veicinot al-
kohola lietošanu sabiedrībā.

Manuskripts ir vispusīgs pētījums un materiālu krā-
jums, dokumentējot lauku krogu izcelsmi un veidus,
un sabiedrisko nozīmi dažādos laikos ar nepublicētiem
arhīvu, mūzeju un oriģinālfotografiju materiāliem un
attēliem.

Daļa lauku krogu ēkas Latvijā ir vēl saglabājušās un
netiek lietderīgi izmantotas.

Tās restaurējot un īpatni izveidojot, varētu ieintere-
sēt un populārizēt pat internacionālā tūrismā, iepazīt
Latviju ar tās novadu īpatnībām, un tā sagādāt
ievēriību un saimnieciskus ieguvumus visai zemei, kā
tas notiek arī citās valstīs.

Manuskripts sniedz arī šādus ierosinājumus un pat
konkrētus plānus nākotnes uzdevumiem.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$6,000 kā neatmaksā-
jamu piešķirumu grāmatas iespiešanai.

Atsauksmes līdz redakcijas slēgšanai nav pienākušas.

15 VENTSPILS UN VENTSPILS NOVADS

Atbalsts grāmatas izdošanai.

DARBA VEICĒJI: Dr. Kārlis Zvejnieks, ārsts un
rakstnieks, LARA's priekšsēdis. Redakcijas kolēģijā:
Arveds Celms, mācītājs; Rūdolfs Norītis, "Laika" re-
daktors Kanadā. Kārlis Zvejnieks: 516 Bar Drive,
Poinciana, FL 34759; tel. 813-427-0238.

DARBA VEICĒJU SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Šogad, 1990. gadā, Ventspils svin 700 gadu pastāvēšanas svētkus. Tādā sakarībā arī svešumā izkaisītie ventspilnieki un tā novada cilvēki grib šo notikumu iemūžināt ar izdevumu veltītu dzimtajai pusei. Grāmatā ietilptu kultūrvēsturiski dokumenti, atmiņas par Ventspili, daudz citur nekur npublicētu uzņēmumu u.t.t. Ventspils gadu simtos ieņēmusi ievērojamu lomu Latvijas vēsturē; lai minām hercoga Jēkaba laikus, kad tur būvētie kuģi atstāja Ventspils ostu ceļā uz Gambiju un Tobago. Otrā pasaules kara laikā tā uzņēma daudz bēgļu, un Ventspils zvejnieki, riskējami ar savām dzīvībām, daudziem deva iespēju izbēgt uz Zviedriju. Ventspils un apkārtnē devusi arī daudz ievērojamu personu, nozīmīgu visas Latvijas kultūras dzīvē, kā Ernestu Dinsbergi, Krišjāni Baronu, archibīskapu Teodoru Grīnbergu, admirāli Teodoru Spādi, operdziedātāju Alīdu Vāni, rakstniekus Herbertu Dorbi, Ernestu Aistaru, Frici Dziesmu.

Nesen Amerikas CBC televīzijas raidījumā Ventspili apzīmēja par vienu no apdraudētākām un ekoloģiski nedrošākām pilsētām pasaulē. Okupācijas gados šī pilsēta cietusi visvairāk.

Vecā, Ventspili atstājušā, paaudze pamazām aiziet. Ventspils pastāvēšana ir apdraudēta, bet ir svarīgi saglabāt ziņas un liecības par bijušo.

Pie šī projekta redakcijas kolleģijas vadībā jau strādāts vairākus gadus. Līdzstrādnieki bijuši E. Aistars, O. Akmentiņš, A. Ante, Fr. Dziesma, K. Birums, Baltijas Centrālās bibliotēkas vadītājs Vācijā J. Bogs, V. Svarāns, V. Zvanītāja, prāv. A. Grosbachs, E. Eizenbergs u.c. Daudz izmantoti Ventspils "Misiņa" J. Sviestiņa, tāpat skol. P. Jēkobsona materiāli.

Būtu žēl, ja viss šis bagātais rakstu un uzņēmumu krājums nevarētu iznākt finansiālu apsvērumu dēļ. Būtu pēdējais laiks iedzīvināt un dokumentēt savu dzimto pusi, lai mūsu pēdas neizgaistu nebūtībā, bet paliktu iemūžinātas uz visiem laikiem.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$3,500 kā neatmaksājamu piešķirumu.

Budžets:

Ienākumi	
No LF lūgtais pabalsts	\$ 3,500
Iepriekšpasūtījumi	3,500
Citi ienākumu avoti	2,000
Kopā	\$ 9,000

Izdevumi	
Vāku un grāmatas iespiešana	\$ 5,000
Iesiešana	2,500

Attēli	600
Reklāma	300
Izplatīšana	250
Sarakste, telefons, citi izdevumi	350
Kopā	\$ 9,000

Grāmatu iespiedīs 500 eksemplāros; paredzētā grāmatas cena \$30.00.

ATSAUKSMES: Anšlavs Eglītis, rakstnieks, trīskārtējs PBLA KF goda balvas ieguvējs: "Sakarā ar Ventspils 700. jubilejas gadu, ventspilnieki ir paredzējuši izdot almanachu. Tam būtu liela kultūrvēsturiska nozīme, kā šeit trimdā, tā arī Latvijā. Sevišķi Latvijā. Latvieši tur dzimtenē justu, ka nav aizmirsti un, ka mums ir svarīga dzimtenes novadu valodas un ierašu saglabāšana un daudzināšana. Tas manāmi satuvinātu latviešus šeit un tur dzimtenē. Un to taču mēs visi vēlamies un cenšamies panākt."

• Dr. J. Zuševics, ALA, Latviešu institūta vadītājs: "Plaši plānotā Ventspils pagātnes dokumentācija ne vien rādītu tās sākumu un gadusimtu vēsturiskās norises, bet arī tagadnes drūmo attīstību mūsu zemes likteņos. Šis izdevums dotu iespēju iepazīstināt ar Ventspili un tās ikdienu plašu latviešu sabiedrību, kā arī mums draudzīgos un dažkārt visai nozīmīgos rietumu lasītājus.

Pazīstot visus redakcijas kolleģijas locekļus erudītus, piedzīvojušus literātus un spējīgus žurnālistus, esmu pārliecināts par iecerētā darba sekmīgu veikšanu, radot nozīmīgu pienesumu mūsu vēsturiskajā literatūrā."

• Nikolajs Kalniņš, rakstnieks, PBLA Krišjāņa Barona prēmijas ieguvējs: "Latviešu Fonds ir palīdzējis daudziem vērtīgiem pasākumiem. Viņš jālūdz arī tagad talkā, lai grāmata par Ventspili nepaliktu pusceļā! Cietušai pilsētai grāmata būs jubilejas balva un morāls stiprinājums, ka nav aizmirsta. Reizē tā būs arī ceļa rādītāja un iedvesmotāja, ko var sasniegt tauta, dzīvojot brīvībā.

Mums ir radušās cerības uz Latvijas neatkarības atdzimšanu. Nav šaubu, ka tad arī Ventspils izdziedinās savas brūces. Cerībā, ka Latviešu Fonds palīdzēs mūsu slimajai "māsiņai" jau tagad piecelties viņas jubilejas grāmatā."

Lūdzu ievērot, ka šogad revīzijas komisija pieņems tikai tās balsošanas zīmes, kam būs š.g. 20. augusta vai agrāks pasta zīmogs!